

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Een onmisbaar kennen

*"En bekennen de
liefde van Christus,
die de kennis te
boven gaat, opdat
gij vervuld wordt
tot al de volheid
Gods"*

Efeze 3:19

*De liefde
van Christus
ziet u in het
Evangelie.
Dat straalt
die liefde uit.*

God maakt andere, nieuwe mensen. Hij doet dat van binnenuit. Door de wedergeboorte. Een hater wordt een liefhebber, een vijand een vriend, een biddeloze een bidder.

Laat dat bij Paulus. Eerst een hater, een vijand en een biddeloos mens. Toen door Gods werk in Paulus een bidder, een vriend, een beminnaar van de Heere, een verbreider van Zijn eer.

Door datzelfde werk van God in Paulus werd hij nu ook een voorbidder voor anderen. Een kostelijke zaak! Hij, de gevangene van Jezus Christus in Rome, buigt zijn knieën tot de Vader van onze Heere Jezus Christus, en hij bidt of de Efeziërs mogen bekennen de liefde van Christus.

De liefde van Christus ziet u in het Evangelie. Dat straalt die liefde uit. Het spreekt van Zijn komen uit de hemel op deze aarde, van Zijn arm-worden, van Zijn ons-in-alles-gelijk-worden, van het Zich laten leiden als Lam ter slachting, van het dragen van het kruis, van het Zijn ziel geven tot een schuldoffer. Hij heeft Zichzelf gegeven, overgeven aan vloek en dood.

Overgegeven niet voor vrienden en rechtvaardigen, maar voor vijanden, goddelozen en onrechtvaardigen. Niet gedwongen, maar vrijwillig. Omdat Hij liefheeft. Die liefde bekennen, dat is meer dan kennen of weten of belijden.

U kunt op een zomerse dag in de schaduw de warmte van de zon op een thermometer aflezen. U weet dan hoe warm het is. Maar het is

wat anders om in de gloed van de zonnestralen zelf te zijn, dan weet u door ervaring hoe warm het is. De liefde van Christus bekennen dat is die liefde ervaren. Door die liefde gebroken te worden en wendend aan Zijn voeten te komen. Om Zijn liefdeshand te mogen voelen op het zondaarshoofd, om Zijn liefdesstem te horen: Mijn zoon, Mijn dochter, wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven; Ik heb Mijzelf in uw plaats gegeven; Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven. O, wat is er toch veel kracht in het ongeloof om staande te blijven tegenover zoveel liefde. Wat kan het ongeloof toch koud redeneren: heeft Hij ze dan allen liefgehad? Paulus weet wat het ongeloof vermag. Vanuit zijn ervaring als dienaar van het Evangelie van Jezus Christus. Vandaar dat hij God bidt of de Efeziërs mogen bekennen de liefde van Christus.

Die liefde gaat de kennis te boven. Niemand raakt daarin ooit uitgestudeerd. Het kennen blijft altijd ten dele. Nooit kan ons verstand deze liefde omvatten of doorgronden. Zo groot is deze liefde. Wat David zegt omtrent Gods alomtegenwoordigheid en alwetendheid, moet ook hier gezegd worden: "De kennis is mij te wonderbaar, zij is hoog, ik kan er niet bij."

Wie zichzelf leert zien in de spiegel van Gods wet, wie zich zondaar weet, wie zichzelf kent in zijn vijandschap tegen God en Christus en de liefde van Christus

bekent, die kan hoogstens in zijn aanbidding stamelen: waarom, waarom, o Heere, hebt Gij mij liefgehad? Het enige antwoord daarop is: vanwege de eeuwige, vrije, verkiezende liefde van Mijn Vader; en dat gaat de kennis dan helemaal te boven. Slechts verwondering over dat wat niet te begrijpen is.

Het bekennen van de liefde van Christus heeft een heerlijk doel. Het geeft een kostelijke vrucht, het vervuld worden tot al de volheid van God.

Vervuld zijn we dan van nature ook wel. Vervuld met de dingen van het leven, met zijn zorgen en met zijn genietingen. Vervuld met de gedachten aan de zonde, vervuld met het bedenken van het vlees, dat vijandschap is tegen God. Maar uiteindelijk – wat zijn we leeg. Een lege ziel, een leeg hart, een leeg leven. Een leegheid die ons zo verschrikkelijk arm doet zijn, arm aan echt geluk, ware blijdschap, arm aan ware kennis van God.

Dan pas echt worden we van leeg vol; als de volheid die bij God is, in ons komt. De volheid van de genadegaven, van genadewerkingen, van genadekrachten. Een volheid, die wil zeggen het is teveel om op te noemen. Wie de liefde van Christus bekent, komt niet tot wanhoop als hij al meer ontdekt wordt aan de verdorvenheid van het hart, aan het zwaar en menigmaal overtreden hebben, aan zijn liefdeloosheid en ontrouw, als de satan zijn pijlen afschiet, als satan

opeist, als het geweten aanklaagt en veroordeelt. Wie de liefde van Christus bekent, wordt vervuld met vertrouwen op Zijn liefde, die niet loslaat. Wie die liefde van Christus bekent, wordt vervuld met lijdzaamheid, die bevinding en hoop werkt, en hoop die niet beschaamd wordt. Wie de liefde van Christus bekent, krijgt God, Die Christus gegeven heeft, hartelijk lief, en Zijn wil en Zijn wet. Wie de liefde van Christus bekent, wordt vervuld met liefde tot medezondaren. De nood van anderen wordt mijn nood. Hun lijden, mijn lijden. Hun zuchten, mijn zuchten. Wie de liefde van Christus bekent, wordt vervuld met de vertroosting van de Heilige Geest. Vertrouwingen van de vergeving van

de zonde, van de gemeenschap met God, de Vader, vertroosting van eeuwige zaligheid. Ach, werd de liefde van Christus vandaag maar meer bekend. Rijke vruchten zijn daaraan toch verbonden. Hoe zou het er anders uitzien. Tweedracht en ruzie vluchten weg. Zelfs van de gezichten zou spoorloos verdwijnen al het ongenoegen, wrevel, haat en nijd. Laten we toch met de apostel Paulus meebidden het gebed tot de Vader van onze Heere Jezus Christus. Hoe we de liefde van Christus leren bekennen? In de schaduw van Zijn kruis, in het aanschouwen

van Zijn enige offerande. Daar te staan beladen met de zonde en met de schuld van de zonde. Daar te staan, met een leeg hart, een leeg hart dat door niets anders meer te vullen is. Bid met de apostel Paulus dat de Vader van onze Heere Jezus Christus u daar brengt. Bid zonder ophouden, want het bekennen van de liefde van Christus is onmisbaar. O, als dat gemist wordt, dan zullen we straks moeten bekennen de toorn van het Lam; de toorn, omdat we zijn staande gebleven tegenover Zijn liefde.

P. Van Zonneveld

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van ds. P. van Zonneveld over Efeze 3:10 'Een onmisbaar kennen.' Ds. Tanis behandelt Jakobus 5:1-4 onder het opschrift "Te scherp?". Ds. J.M.J. Kieviet gaat verder met de behandeling van het Avondmaals-formulier. Helaas is door een abuis dit artikel niet geplaatst in het vorige nr. van ons blad. Ds. P. Roos gaat in op reacties die hij kreeg over zijn artikel over homoseksualiteit. Ds. Hoefnagel schrijft in zijn rubriek over Hymeneus en Alexander. In de rubriek sprekend verleden opnieuw een bijdrage uit het werk van ds. Theodorus van der Groe over de bekering. Tenslotte wat berichten.

Ds. J.H. van Dijk

We leven mee met de fam. Van Dijk nu ds. Van Dijk na een ernstige ziekte op Gods tijd op de leeftijd van 61 jaar uit dit leven werd weggenomen. Op de begrafenis heeft ds. Vlietstra gesproken vanuit Psalm 73: 'Gij zult mij leiden door Uw raad; en daarna zult Gij min in heerlijkheid opnemen.' De Heere sterke mw. Van Dijk en haar gezin en geve dat bij Hem gezocht mag worden wat nodig is voor tijd en eeuwigheid.

Ontmoetingsdag Urk

D.V. zaterdag 24 september in de Chr. Geref. Kerk 'Eben-Haëzer' op Urk. Sprekers: Ds. M. Vlietstra, ds. A.A. Egas, ds. J.M.J. Kieviet en ds. A. van Heteren. Aanvang 10.30 uur en 2 uur.

Verschuifing volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal in verband met de vakantietijd D.V. dinsdag 30 augustus verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 18 augustus.

AvH

Ambtelijke praktijk

Te scherp? Jakobus 5: 1- 4

Moet dat zo! Dit kan de opmerking zijn nadat men gelezen heeft wat Jakobus geschreven heeft. Het is inderdaad niet mals. Moeten nu medemenssen zo benaderd worden? Het op deze wijze spreken zal weinig of geen enkel effect hebben. Er komt geen bezinning, laat staan verandering. Toch moet niemand direct met kritiek klaar staan. Want wat we lezen staat in Gods Woord en is door de leiding van de Heilige Geest geschreven. De Heere heeft het zó gewild. Nu staat het getuigenis van Jakobus niet los van wat we lezen van de profeten. Wat hebben de profeten in opdracht van hun Zender niet gesproken. Indringend, gericht. Op de man af. Er dient ook gedacht te worden aan wat de Heere Jezus tot Zijn tijdgenoten heeft gezegd. Vele malen werd het 'wee u' gehoord. Tot wet- en schriftgeleerden. Van gesprekken onder vier ogen is ook het een en ander bekend. Denk eens aan het nachtgesprek met Nicodemus en aan wat de Heere Jezus zei tot de Samaritaanse vrouw. Zijn discipelen mogen we ook niet voorbijgaan.

We dienen te onthouden dat de Heere woorden doorgeeft op het juiste moment. Ze mogen bestrafend, veroordelend zijn. Het leidde tot bekering. Zo moeten we ook het begin van hoofdstuk 5 van de brief van Jakobus lezen.

Op de man af

In hoofdstuk 4 werden de handelaars ernstig aangesproken. In het eerste deel van hoofdstuk 5 spreekt Jakobus tot landeigenaren. De grootgrondbezitters. Zijn de bezitters ook als de kooplieden gewezen op de vereiste verhouding tot de Heere, nu gaat het over de houding van de boer tegenover zijn arbeider. Dit was nodig. Dringend nodig. Het is niet best op het platteland. Welk een sociale tegenstellingen waren er. De boeren waren steenrijk en de arbeiders straatarm. Zij leefden in erbarmelijke omstandigheden. Nu heeft Jakobus niet alleen een woord voor alle rijken, maar bijzonder voor hen die zich verrijkten ten koste van een ander. Er waren zelfs ten hemel schreiende toestanden. Diep aangrijpend is het, want zij

behoorden tot de gemeenten en leefden alleen maar voor geld en goed. Bij het spreken van Jakobus waren vanzelf ook betrokken de rijken buiten de gemeenten. God de Heere heeft altoos een Woord voor hen die binnen of buiten zijn. Alhoewel het binnenwaartse Woord sterker, stringenter is, want men kent het Woord, of men heeft zelfs belijdenis gedaan van het Woord. Het Woord op de juiste plaats en adres mag ook nu niet ontbreken. Aan noden en bepaalde situaties dichtbij mag zeker niet voorbijgegaan worden. Van de diaconie wordt zeker van tijd tot tijd het één en ander op de kerkenraadstafel gelegd. Uit eigen gemeente of uit het buitenland. Hulporganisaties uit eigen kerk of land. Naar vermogen behoort er gegeven te worden. Mede ter bestrijding van de hardvochtigheid en grove nalatigheid. Want zich verrijken en meedoen aan corruptie behoren niet tot het verleden. Als apostel is Jakobus geroepen geadresseerd en frontaal te spreken in verband met het naderend oordeel. Het oordeel van de Heere, wat zelfs eindbeslissend is. De laatste dagen van de wereld komen. Het eindgericht komt. Eventueel uitstel is geen afstel. Wat nu een laatste dag doet is bekend. De rijken in de gemeenten zijn bij het Woord opgevoed. Jezus zegt: er zal wening en knersing van de tanden zijn. Het eeuwig vallen onder het oordeel van de Heere. Jakobus wil daaraan herinneren en de rijken die voor het vaderland weg leven zullen getroffen worden. Tenzij er bekering komt. Tot die bekering behoort verootmoediging. Schuldbesef. Wenen! Getroffen worden door wat men overkomt wanneer het blijft zoals het nu is. Nu is opvallend dat Jakobus schrijft in de tegenwoordige tijd. De rampdag is aangebroken. Uw rijkdom is verrot en uw klederen van de motten gegeten geworden (vs. 2). Met hun bezit is het gegaan als een kostbare vrucht die verrot is en zo vies en walgelijk is. Je hebt er niets aan. Je kunt er niet van genieten. Je kleding, waarmee jullie pronkten en waarin voor jullie een stukje status lag heeft geen enkele waarde meer. Jakobus wil zeggen: zo zal het op

jullie sterfdag ook zijn. En die kan elke dag, elk moment aanbreken. De rijken zijn niet rijk in en met God, maar rijk met de drie H's: halen, hebben en houden. Laten wij niet uit de hoogte de opmerking maken: die rijken toch. We kunnen als de Laodicezen zeggen of denken rijk en verrijkt te zijn en geens dings gebrek te hebben en dat ondertussen de kennis van ellende, van jammerlijkheid, armoede, blindheid en naaktheid ontbreekt (Openb. 3:17). We kunnen de naam hebben dat we leven en we zijn dood (Openb. 3:1). Er is geestelijke zelfverrijking. Is er nog vrees voor zelfbedrog? Wie leven kent is daarvoor bevreesd. Men kan de vraag van de discipelen verstaan die zeiden toen de Heere Jezus het had over verraad: wie is het Heere? De vrees voor zelfbedrog grijpt heel diep aan. De Heere laat in de bevreesdheid niet staan. Hij geeft onderwijs uit het Woord. Wat kan de prediking van het Woord doen. De Heilige Geest draagt in het leven. Tot troost, Tot levensuitzicht. Jakobus is met zijn indringende woorden nog niet klaar. Hij wijst nog afzonderlijk op het goud en zilver. Jakobus zegt ervan: uw goud en zilver is verrot (vs. 3). Naar de gewoonte van die tijd lagen goud en zilver zorgvuldig opgeslagen of opgestapeld in vazen. Het tekende de rijkdom. Het werkt mee aan de trotsheid, want het is edelmetaal. Welk een waarde heeft het. Maar nu is er een wonderlijke uitdrukking, want goud en zilver kunnen niet verroesten. Hun waarde kan dalen, maar zij vergaan niet. Ze kunnen ook niet oxideren. Jakobus spreekt beeldend gelijk de Heere dit deed. Met nadruk zegt Jezus: Vergadert u geen schatten op de aarde waar de mot en de roest verderft. Maar vergadert u schatten in de hemel waar ze noch mot noch roest verderft (Matth. 6: 19 en 20). Door de grote Leermeester wordt niet het bezit van iets afgekeurd of het staan naar geoorloofde dingen. Zelfs gepaste genieting mag er zijn. Maar dankzegging mag niet ontbreken. Daarbij mag niet vergeten worden, dat wat men bezit aan het eind van het leven geen steun of rust geeft. Daar nu

doelt Jakobus op. Want alles is niets als de dood komt. Jakobus gaat zelfs nog verder. Uw roest zal u zijn tot een getuigenis (vs. 3). Wat men voor zichzelf opgepot heeft zal in het gericht, en dat wordt bedoeld, tegen u getuigen. Het grote gericht van God komt. De rijken gaan met hun goden ten onder. Het vastklampen eraan baat niet. Heel het leven zal blijken een stuk levensbankroet te zijn. Heeft men de ernstige woorden van de Heere Jezus 'zet er het hart niet op' in de wind geslagen, de gevolgen blijven niet uit. De rijke dwaas en de rijke man zijn een baken in zee op de levenszee. Ook vandaag. Grijpt het ons als ambtsdragers aan dat de materialistische geest zo de kerken is binnengekomen en wat doen we er aan? Is ons levensbeeld naar het Woord? De rijken, de grootgrondbezitters, hadden zeer veel landerijen. Op de bouwgrond werd gerst of tarwe verbouwd. In de oogsttijd waren er veel arbeiders op de velden. Zo was het ook in ons land in de vorige eeuw tot begin jaren '60. Er moest hard gewerkt worden. Als het weer het toeliet was men al vroeg in de morgen bezig. Zo was het ook in de tijd van Jakobus. Nu dacht een rechtgeaarde boer bijzonder in de oogsttijd aan zijn arbeiders.

Gestolen geld

Jakobus bemerkte bij sommigen het tegendeel. De arbeider was zijn loon waardig. De arbeider had er recht op. De Heere had in de burgerlijke wet laten vastleggen: op zijn dag na zijn werkdag, zult gij de arbeider zijn loon geven. De zon zal daarover niet ondergaan. Want hij is arm en zijn ziel verlangt daarnaar; dat hij tegen u niet roepe tot den HEERE en zonde in u zij (Deut. 24:15). Nu vonden er toch schrikbarende, ten hemel schreiende toestanden plaats. In plaats van het verdiende geld uit te betalen wisten de landheren met allerlei gezochte redenen een deel van het loon in te houden of met enige schijn van recht de betalingen uit te stellen. Klagen hielp niet en het gaan naar een rechter had geen zin. Ja men moest zelfs oppassen en maar zwijgen, want gevolgen bleven niet uit. Welk

*Als apostel
is Jakobus
geroepen
geadresseerd
en frontaal te
spreken
in verband
met het
naderend
oordeel. Het
oordeel van
de Heere,
wat zelfs
eindbeslissend
is.*

een situatie in de gezinnen, welk een invloed kon dit hebben op de geestelijke houding. Een totale koersverandering. Het is erg maar het mag niet vergeten worden: door wantoestanden en onchristelijke ondervindingen is in de 19e eeuw en in het begin van de 20e eeuw op bepaalde plaatsen in ons land het socialisme gestegen. Menig arbeider was machteloos. Maar zegt Jakobus: niet uitzicht-

loos. Hun geroep, hun geschrei, is gekomen in de oren van de Heere Zebaoth (vs. 4). Ter waarschuwing van de afpersers, de stellers van het loon, maar een hart onder de riem voor de ellendigen. De almacht van God zal blijken. In het grote en in het kleine. Hij vergeldt een iegelijk naar zijn werk. Naar zijn daden. De Heere van het hemelheir laat niets ongestraft. Het nameloze leed wordt bezocht. Tot

elke ontrouwe dienstknecht klinkt op de gerichtsdag: ga weg van Mij in het helse vuur. Allen zullen het horen. Ook ambtsdragers! Die niet getrouw waren in woord en daden. Dienaren die meer oog hadden voor de wol van de schapen dan voor het leven van de schapen. Het gaat nauw uit. Ook voor ambtsdragers.

M.C. Tanis

Kerkelijk actueel

Totdat

Opnieuw enige aandacht voor het woordje: "totdat". Een klein woord, dat grote betekenis heeft. Het stond in de verklaring van onze GS in de *Wekker*; u herinnert u nog de uitspraak, dat we de Synodale handreiking over homoseksualiteit van 1986 voor Bijbels moeten houden, totdat de GS 2013 daarover een uitspraak heeft gedaan. Het moderamen van de GS heeft mij geattendeerd op de eigenlijke bedoeling, die de GS met deze woorden had.

Als de GS het zo moeilijk vindt, wat moet dan de gewone man, zoals wij allen zijn, er van denken?

Ik begrijp van onze broeders dat ik die bedoeling niet helemaal recht gedaan heb. Feitelijk kon dat ook nauwelijks omdat ik de bespreking tijdens de Synode niet mee maakte. U dus ook niet en wij, als lezers van de *Wekker*, misten een stuk informatie over de achtergrond van de gewraakte zinsnede. Maar wij hebben met elkaar wel een redelijk inzicht in hetgeen er momenteel in onze kerken speelt op dit terrein. En dat geeft, langs een andere weg, toch aanleiding om te blijven spreken van zorgelijke ontwikkelingen.

1. Blijkens de nadere toelichting van het moderamen werden de betreffende woorden juist gebruikt om paal en perk te stellen aan een mogelijk groeiende onduidelijkheid over ons kerkelijk standpunt inzake homoseksualiteit. De Synode kon niet tot een uitspraak komen. Een rapport, dat ter Synode diende, werd niet afdoende geacht.

Nu wordt de definitieve uitspraak van de GS verwacht in 2013. Betekent dit dat we de komende drie jaren in een niemandsland verkeren en ieder kan menen wat goed is in zijn ogen? Nee. Juist om dat

te voorkomen heeft de Synode de uitspraak gedaan dat de handreiking '86 van kracht blijft. De gebruikte woorden wilden juist consolideren wat tot nu toe in onze kerken gold. De Synode wilde geen ruimte geven aan een gevoel van voorlopigheid, waarvoor ik mijn vrees heb uitgesproken. De GS heeft blijkens deze toelichting juist willen doorgeven wat in mijn artikel werd beklemtoond. Ik wil deze nadere toelichting graag geven, zodat er geen verkeerde beeldvorming zal ontstaan, noch over de GS, noch over ons blad. Gelukkig had ik al gezegd dat ik zeker niet twijfel aan de oprechte bedoelingen van de Synode. Mijn artikel was dus ook niet tegen iemand ter Synode gericht, maar tegen de vigerende tendensen. Ik ben blij met deze toelichting. Misschien had de GS beter kunnen stellen dat de handreiking van 1986 in ieder geval van kracht blijft tot 2013.

2. Dit gezegd hebbende, kom ik dan tot mijn artikel in haar geheel. Ik heb aan de uitdrukking op zich conclusies verbonden, die willen aantonen dat het Schriftgezag onder grote druk staat los

van de concrete bedoelingen van de Synode. Wat ik signaleerde is, sterker nog, de realiteit en Synodeleden zullen mij dat direct toestemmen. U moet dus wel het artikel blijven lezen als een vertolking van een bestaande vrees, maar maak dat dan los van de broeders die deze clausule hebben voorgesteld en aanvaard. Immers, wat wij voor Bijbels houden, heeft geen "totdat" en dat is niet begrensd. Daarbij past alleen het woordje "zodanig": wij houden allerlei zaken voor Bijbels, zodat we geen behoefte hebben aan wijzigingen in dit standpunt.

Ik word versterkt in deze gedachte omdat er redenen zijn die mij zorgen geven over de weg die door onze kerken gegaan wordt. Toen ik nog niets wist van de bewoordingen, waarin de *Wekker* dit besluit vertolkte, was ik al bezwaard over de gedachte dat de GS niet kon komen tot een eensluidende Bijbelse uitspraak. Als de GS het zo moeilijk vindt, wat moet dan de gewone man, zoals wij allen zijn, er van denken? Hij heeft het gevoel alle oriëntatie kwijt te zijn. Zou een predikant er iets over zeggen op de kansel, dan

zou de gemeente zijn woorden naast zich neer kunnen leggen vanwege het feit dat de breedste vergadering van de kerk er niet uitgekomen is. De GS heeft hierin een getuigenis van eigen onvermogen gegeven. Voeg daar nu bij dat een ter Synode dienend rapport niet duidelijk of niet bevredigend werd geacht, dan wordt de mist dikker en weten we de weg niet meer. Moeilijk te rijmen met de dingen die onder ons volkomen zekerheid hebben. Enkele jaren geleden waren er eens ergens mensen in de kerk uit een ander kerkverband; ze gaven als commentaar na afloop van de dienst dat de dominee zei dat de praktisering van homoseksualiteit zonde was, terwijl hun eigen predikant er eigenlijk maar omheen draaide. Zij vonden dat een goede zaak en het was voor hen een openbaring. Zo algemeen is de neiging om allerlei dubbelzinnige uitdrukkingen te gebruiken. Dat laatste willen we dus niet. Veel jonge mensen hebben het gevoel dat de kerk duidelijker moet zijn in allerlei dingen. Goed dus dat de Synode aan deze onzekerheid een halt heeft willen toeroepen, maar, zo vraag ik, had de GS zichzelf dan in dit geval niet moeten corrigeren? Men heeft in ander verband onbedoeld de onzekerheid juist gestalte gegeven.

3. Een volgende opmerking heeft te maken met de bedoeling van mijn artikel. Er zijn er geweest die meenden dat daardoor onrust zou ontstaan. Onrust mag niet op verkeerde gronden ontstaan. Maar ik zou persoonlijk wel willen dat er meer onrust zou komen over de geestelijke en kerkelijke verwikkelingen waarmee wij steeds meer te maken krijgen. Het was in de dagen van de profeet Zacharia een veeg teken dat het ganse land nog steeds stil terneer zat. De komende verlossing zou onrust brengen onder de mensen; er zou een heilzame beweging komen en deze was er helaas nog niet. Ik heb al vaker duidelijk proberen te maken dat ik daar zelf wel eens mee zit. Mensen zullen misschien mij en ons blad in zijn geheel zien als klokkenluiders, waarover niet iedereen gelijk denkt. De profeet Jeremia, met wie ik mij geenszins

wil vergelijken, had het juist heel moeilijk met de verkeerde inschatting van hem door zijn omstanders. We denken echter dat er meer onrust moet komen. Over de koers van veel kerken in deze tijd en over de kantelende waarheid in onze dagen. Die onrust moet dan vooral gaan om de inhoud van onze preken en de geloofsbeleving van ons allen. Onze overheid zegt na allerlei uitbrekende rampen en branden vaak dat er geen enkel gevaar is voor de volksgezondheid. Later blijkt dat men dat zei op losse gronden. Toen de Heere Jezus de tafels omkeerde bij de tempel, ontstond er grote onrust. Daarop was feitelijk heel Zijn optreden gericht. Wij moeten de gevaren zien van een uitroep als in de dagen van Jeremia: "Vrede, vrede en geen gevaar". Mensen willen altijd weer met rust gelaten worden. Zo lang de sterkgewapende de hof bewaart, is alles in vrede. Denkt u eens aan het bekende boek van Bunyan over de heilige oorlog. Vorst Immanuël heeft na Zijn inname van stad Mensziel helaas de stad weer moeten verlaten vanwege de ongeestelijke houding van de inwoners.

Op het feest van Vleselijke gerustheid, waar de gehele bevolking aanwezig was, stelde Vreze Gods enkele vragen die ontsteldenis veroorzaakten. Hij vroeg waar Vorst Immanuël was en..... wie Hem voor het laatste gezien had. Heeft iemand de laatste tijd nog van Zijn kostbare gaven ontvangen? Het was gelukkig voor de stad dat deze man er nog was. Maar de grote nood van Mensziel was dat niemand zich dit bewust was. Ik merk om me heen dat mensen verontrust zijn over innerlijke dorheid en duisternis. Laten we ons dan storen aan de vragen die door Bunyan gesteld worden. Deze onrust hebben wij nodig. Dat geldt dan niet alleen voor de Synode, maar het is een zaak van ons allen. Als we echter menen dat het allemaal zo'n vaart niet lopen zal, dan zijn we werkelijk tot een gemeente van Laodicea geworden.

Ik merk ook steeds weer dat er zijn onder ons kerkvolk die zeker iets aanvoelen van de malaise die alom zich openbaart. We moeten

niet vergeten dat het uiteindelijk de kerkganger is die met vragen rondloopt over de koers van land en volk, ook van kerk en gemeente. Ik reken het daarom een gunst te zijn om iets voor hen te kunnen betekenen. Omdat ik vele malen in contact kom met hen, weet ik dat het nodig is om hen te steunen in hun eenzame strijd.

4. Tenslotte spreek ik graag uit dat ik dankbaar ben voor de brief van het moderamen. In deze discussie hebben we elkaar serieus genomen. Wij nemen natuurlijk de Synode serieus, men heeft ook serieus willen rekenen met onze zorgen; men verklaarde deze zorgen ook zelf te delen. Op die manier heeft het toch geleid tot meer verduidelijking. Ook tot meer begrip voor ons streven.

Voor de komende drie jaar blijven we het woord "totdat" goed volgen. En niet alleen op dit ene terrein, maar op alle terreinen van het kerkelijke en geestelijke leven. We houden ook deze brief in gedachten. Daarboven echter heeft het Woord van God alle aandacht. Wij mogen het niet van onszelf, ook niet van elkaar, maar alleen verwachten van de Heere. Geen Laodicea, maar een Berea waar dagelijks het Woord van God onderzocht wordt. Tot Zijn eer en ons heil.

Besef vooral dat het woord "totdat" veel verstrekkender is dan wij nu uiteengezet hebben.

Gods Woord houdt haar kracht tot in het laatste nageslacht, maar zelfs tot op de jongste dag. Het zal voor ons allen een strijd zijn om dat vast te houden. We zijn tot hinken en tot zinken ieder ogenblik gereed. Maar, beste lezer, daar zal het voor u en mij om gaan. Gelukkig, de Heere blijft de Getrouwe tot in de eeuwigheid.

P. Roos

*Onze overheid
zegt na allerlei
uitbrekende
rampen en
branden vaak
dat er geen
enkel gevaar
is voor de
volksgezond-
heid. Later
blijkt dat men
dat zei op losse
gronden.*

Theodorus van der Groe.

De bekering (3)

Door de val is de mens verdorven en heeft een totale wedergeboorte en bekering nodig. Die bekering is een voorrecht en een weldaad.

Boven de derde preek over de bekering staat Matth. 9: 13 'Want Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering.' Met rechtvaardigen worden geen echte rechtvaardigen bedoeld, maar valse en schijnrechtvaardigen, die in mindere of meerdere mate goede gedachten over zichzelf koesteren en hopen dat het met hen goed zal komen, dat zij genade bij God zullen vinden. Van der Groe schrijft: "Wanneer nu een mens maar in het minst rechtvaardig in zijn verbeelding is, zo kan hij onmogelijk een gepast voorwerp zijn voor een gehele omkering, verandering, vernieuwing en wedergeboorte, en zo is derhalve de Heiland niet gekomen voor een zodanige bekering." Zondaren in de bovengenoemde tekst zijn mensen die niet de minste rechtvaardigheid in zichzelf hebben. Zij zijn onheilig, zondig, boos, blind en verdorven, zij zijn als goddelozen geheel van de Heere afgeweken, zij liggen onder de macht en de heerschappij van de satan en de zonde, ze roepen: Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn. We lezen bij Van der Groe: "Zie, voor zulke zondaren, voor zulke vloeken helwaardige ellendelingen is de bekering ten leven, om de zodanigen te vernieuwen, te wederbaren, te herscheppen en ganselijk te bekeren, is de Heere Jezus, de aanbiddelijke Zoon Gods, hier in de wereld gekomen. Hij is gekomen om hen 'tot bekering te roepen', te weten: op een krachtadige wijze, door middel van Zijn Woord en Geest, waardoor Hij hen zo tot bekering roept, dat zij daar ook daadwerkelijk toe komen, want de Heere roept hierbij de dingen die niet zijn, alsof zij waren."

Wie bekeerd worden

Het gaat over de waarachtige be-

kering des mensen in het leerboek van de Kerk. De mens bestaat uit ziel en lichaam. De mens was goed geschapen. Door de val is de mens verdorven en heeft een totale wedergeboorte en bekering nodig. Die bekering is een voorrecht en een weldaad. De duivelen worden niet bekeerd. De staande gebleven engelen hebben geen bekering nodig. In Hebr. 2:6 staat dat God de engelen niet aanneemt, maar wel het zaad van Abraham. De voorwerpen van de waarachtige bekering zijn dus geen engelen, maar mensen. Van der Groe schrijft dat niet alle mensen, maar dat alleen de uitverkorenen tot bekering gebracht worden. We lezen het volgende: "De Heere heeft er een zeker bepaald getal van eeuwigheid voorgekend, en ze met hun namen in het Boek des levens opgeschreven: voor dezen heeft Hij Zijn Zoon gegeven, Die voor hen geleden, de dood des kruises gestorven, de ganse Wet volbracht, en alzo de bekering ten leven voor hen verdiend en verworven heeft." Daarnaast stelt van der Groe duidelijk in overeenstemming met de Bijbel dat de Heere geen lust heeft in de dood van de goddeloze en zondaar, maar daarin dat hij zich bekere van zijn weg en leve (Ezech. 33:11). De Heere biedt zelfs zonder onderscheid alle mensen de genade der bekering aan, "zodat er niemand onbekeerd blijft dan alleen zij die weigeren zich door de Heere te laten bekeren, gelijk zulks geschiedt door al de verworpenen, die het tot het einde toe tegen de Heere uithouden, en met hun volkomen wil en lust onbekeerd in de zonde blijven leven, waartoe de Heere hun dan ook, volgens Zijn soeverein en rechtvaardig oordeel, aan zichzelf, en aan de verharding van hun hart overgeeft, hun somtijds zelfs de

middelen ter bekering ontnemende, of die aan hen latende, en deze somtijds zelfs vermeerderende, 'opdat zij ziende zouden zien en niet bemerken, en horende horen en niet verstaan', opdat zij niet te eniger tijd zich bekeren en hun zonden vergeven worden (Marcus 4:12). Hieruit blijkt nu, aandachtig, dat God alle mensen roept in Zijn Woord tot bekering, en hen, wanneer zij daartoe onmachtig zijn, Zijn Heilige Geest en de genade der bekering aanbiedt, doch dat er evenwel geen anderen, als alleen de uitverkorenen ten eeuwigten leven tot Hem bekeerd worden, terwijl het ganse overige mensdom onbekeerd in de zonde blijft leven, niet willende zichzelf bekeren, noch zich van de Heere door Zijn Woord en Geest laten bekeren, tot welke hardnekkigheid, verstoktheid, boosheid en onwilligheid des harten zij volgens des Heeren soevereine en aanbiddelijke weg ook gezet zijn".

Verloren zondaren

Het is niet zo dat de uitverkorenen iets in zichzelf hebben waardoor zij uitmunten boven anderen die blijven voort wandelen op de brede weg. Er is van nature geen onderscheid tussen uitverkorenen en verworpenen. Ieder gevallen mens is even verdoemelijk voor God. Het is Gods vrije, soevereine, aanbiddelijke genade volgens welke de Heere hen tot bekering heeft gesteld. Onder hen bevinden zich de grootste en snoodste zondaren. De Heere ontfermt Zich immers over wie Hij wil en Hij verhardt dien Hij wil. We zien dit duidelijk aan de uiterlijk zeer godsdienstig levende farizeeër en de uiterlijk zeer zondig levende tollenaar. Hoeren en tollenaars zullen overpriesters en ouderlingen voorgaan in het Koninkrijk

der hemelen. De moordenaar die zalig is geworden was in zichzelf niet beter dan anderen. Dat gold ook Paulus. Hij was in zijn eertijds een godslasteraar, een vervolger en een verdrukker. De Heere handelt niet naar verdienste of waardigheid. Zo krijgt de Heere alleen de eer van de bekering van zondaren en zondaressen.

Hoe bekeert God

Van der Groe schrijft hierover behartenswaardige dingen: “Het is gewis en zeker, toehoorders, dat God de Heere hier met al Zijn uitverkorenen geenszins dezelfde weg en wijze houdt in hun te bekeren. Neen, zo ergens, dan openbaart zich hierin de aanbiddelijke vrijheid en soevereiniteit van de wegen des Heeren, volgens welke Hij de Zijnen in de tijd tot bekering leidt: beide ‘tijd en wijze’ zijn hier volkomen in de hand des Heeren, want wat de tijd betreft, de Heere bekeert sommigen in hun vroege jeugd, anderen in hun jongelingschap, anderen in hun mannelijk jaren, anderen in hun ouderdom, alhoewel dit laatste zelden gebeurt, gelijk ook het eerste.” Van der Groe schrijft dat de meesten tussen jeugd en ouderdom bekeerd worden. Het kan ook op een ziek- of sterfbed gebeuren. Ook de manier van de bekering verschilt. Verschillende wegen en middelen kunnen hiertoe gebruikt worden. Wat het wezen van de zaak betreft komen allen die bekeerd worden overeen met elkaar. We lezen dan het volgende: “De Heere weet naar Zijn oneindige wijsheid door welke weg elk naar zijn toestand nodig heeft tot bekering geleid en gebracht te worden, en het zou grote roekeloosheid zijn, zich te willen vermeten al des Heeren vrijmachtige wegen in deze volkomen te kennen, of de Heere aan iets in het bijzonder te willen binden, beperken of bepalen.” Over de verschillende manier van bekering lezen we het volgende: “In het algemeen bekeert de Heere de mens of op een meer evangelische, of op een meer wettische wijze, trekkende de een met mensenzelen en banden van liefde tot Zich, de ander daarentegen door zware en soms ook langdurige

en wettische overtuigingen; de een ontbloot de Heere en maakt hem van zichzelf los, door zware slagen en hevige schuddingen vanwege Zijn heilige Wet, zodat de posten en fundamenten van het eigen huis zelfs met geweld omver gehaald worden, zo dat het somtijds zelfs verschrikkelijk is om te zien. Anderen daarentegen komt de Heere op een zachte wijze, en gelijk als door een gestadige drupping uithollen en van trap tot trap ontbloten, totdat zij zich aan Zijn macht en heerschappij ganselijk onderwerpen.” Gods algemene weg in de bekering is dat door de prediking van de Wet de zorgeloze zondaar uit zijn diepe zondeslaap ontwaakt, overtuigd wordt van het gevaar waarin hij zich bevindt, zodat hij in het hart geprikkeld, verslagen en verbijzeld wordt. Als de zondaar genoeg verootmoedigd is komt de Heere met de prediking van het Evangelie en toont de beminnelijke en gepaste weg der zaligheid door de gekruiste Middelaar Christus Jezus, al duidelijker en levendiger totdat de zondaar zich geheel gevangen geeft aan God in Christus. Mensen maken zich druk over veel dingen in het leven, maar laten we mogen beseffen dat het voor alle dingen is het nodig deel te krijgen aan de waarachtige bekering, anders is het voor eeuwig verloren. We citeren de volgende woorden van Van der Groe: ‘En nu is het nog de tijd, waarin de Heere u allen in Zijn Woord en door onze mond zo ernstig tot die bekering komt roepen, en u, indien gij waarlijk machteloos en krachteloos zijt, en u als zodanig gedraagt, Zijn Heilige Geest laat aanbieden, om u tot bekering te brengen en te bewerken.’”

De afsterving van de oude mens

Coll. 3: 9 spreekt van het uitdoen van de oude mens met zijn werken. De staat waarin de mens leeft voor zijn bekering is de oude mens. Voor de bekering draagt de mens het beeld van de eerste Adam in zijn ziel en vertoont ook dat beeld. De mens is het beeld van God kwijtgeraakt door eigen schuld. De oude mens wordt ook wel de voorhuid van het hart,

het lichaam der zonde of vlees genoemd. De aanduiding “mens” wordt gebruikt omdat het de ziel en het leven van de natuurlijke mens betreft. De zonde oefent heerschappij over de gehele mens: verstand, oordeel, wil, geweten, geheugen en de hartstochten van de ziel. Al de lichaamsdelen staan ook in dienst van de zonde, het zijn wapenen der ongerechtigheid. De oude mens heeft haar oorsprong uit de duivel. Ze leeft en heerst in de onbekeerde zondaar. Zoals een mens groeit, zo groeit de verdorvenheid ook. Zoals een mens sterft, sterft de verdorvenheid in en door de bekering. Er wordt gesproken over de “oude” mens om onderscheid te maken met de nieuwe mens. Ook omdat de verdorvenheid er al is sinds de val en in ieder mens aanwezig is bij de ontvangenis en de geboorte. Een oud mens heeft zijn lichamelijke schoonheid verloren, zo heeft de mens zijn schoonheid verloren in de val. Ze is lelijk, walgelijk en afschuwelijk geworden. De oude mens is ook diep ingeworteld. In de bekeerden is de oude mens de ondergang, de verdwijning en de dood nabij. In het uur van sterven sterft zij geheel. Gods Woord spreekt van een kruisigen van de oude mens en een doden van de leden die op de aarde zijn. Door de bekering gaat de oude mens sterven. Van der Groe schrijft dat die afsterving plaatsvindt door drie dingen: door Gods licht, door het bloed van Christus en door de krachtige werking van de Heilige Geest. In de bekering krijgt de oude mens een geweldige knak en zware slag waarvan hij zich nooit meer herstellen kan. Gods kinderen hebben last van inwonende verdorvenheid en bestrijding.

Dagelijkse doding

Door de bekering heerst de zonde niet meer over lichaam en ziel van Gods kinderen. Paulus schrijft in 1 Cor. 15: 31 over een alle dagen sterven. Zoals onze lichamen steeds ouder worden en langzaam sterven, zo gaat het ook met de oude mens der zonde. Het sterven is vaak pijnlijk, benauwd en smartelijk, zo is het ook met het afsterven van de oude mens. Van der

Van der Groe schrijft dat de meesten tussen jeugd en ouderdom bekeerd worden. Het kan ook op een ziek- of sterfbed gebeuren. Ook de manier van de bekering verschilt.

Groe schrijft over het afkappen van de rechterhand, het afhouden van de rechtervoet, het wegwerpen van het rechteroog en het ten onder brengen van eigen vlees en bloed. De bekering is een genade-werk van God waardoor de mens wezenlijk en geheel vernieuwd, veranderd en omgekeerd wordt. Kennen wij de afsterving van de oude mens, de dagelijkse doding van het oude bestaan? Van der Groe noemt enkele zaken waaraan we dat kunnen weten. Door ontdekkend licht hebben Gods kinderen zichzelf leren bezien

als gans verdorven, verdoemelijk, blind, onheilig, boos en zondig. Er is niets goeds in hen. Ze hebben zichzelf leren schamen, verfoeien en het vonnis des doods moeten uitspreken. Er is ontdekking gekomen aan eigen machteloosheid en krachteloosheid om iets ter doding en kruisiging van de oude mens teweeg te kunnen brengen. Plichten en deugden verlossen niet van de oude mens. Het inleven van de eigen machteloosheid en krachteloosheid deed roepen tot Christus om Zijn licht, hulp, kracht en geest en werkte gewil-

lige overgave in de handen van Christus. Het kruisigen en doden van de oude mens werd geheel aan Christus overgegeven. Christus werd aangenomen als Hoofd, Koning en Verlosser. Het afsterven van de oude mens geeft pijn en smart, het is moeilijk en zwaar. De oude mens heeft nog kracht overgehouden, hij moet nog dagelijks gekruisigd en gedood worden. De woorden van Paulus worden verstaan: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods!'

A. van Heteren

Vragenrubriek

Hymeneus en Alexander

Er zijn theologen die heel de bijbel eigenlijk als een mythe zien, een bundel van oude verhalen waarin op Grieks-Joodse manier verteld wordt van God, de wereld, de zin van het bestaan, de toekomst, enzovoort.

Er is een vraag om nadere uitleg van 1 Timotheus 1:20, waar Paulus zegt Hymeneus en Alexander overgegeven te hebben aan satan. Wat zou dat precies betekenen? De apostel Paulus schrijft aan zijn geestelijke zoon Timotheus dat hij in Efeze moet blijven om daar het evangelie van Gods genade te blijven prediken.

Dit was vooral nodig vanwege een opkomende dwaalleer. Daarom moet Timotheus vast houden aan de geloofsleer, die ook al door de profeten in het verleden werd gepredikt. Aan die oude, bijbelse leer vasthouden noemt Paulus dan de goede strijd, vers 18. Dat is een veelzeggende uitdrukking. Het zegt namelijk iets over de tactiek van de dwaalleraars. Zij kunnen misschien wel vriendelijk overkomen, maar hun leer is niet anders dan een aanval op de goede leer. Die goede leer zien ze niet als hun vriend, maar als hun vijand. En daarom vallen zij aan. Vanwege die aanval moet Timotheus dus in Efeze blijven. Hij moet blijven om te strijden, om te strijden met het zwaard van Gods Woord.

Paulus heeft in zijn leven veel met allerlei dwaalleer te maken gehad. De bekendste dwaalleer was het zogenaamde jodaisme. Sommige joden die christen geworden wa-

ren bleven vasthouden aan allerlei joodse gebruiken, zoals bijvoorbeeld de besnijdenis. Het ergste was dat geleerd werd dat je zonder die oude, joodse dingen niet zalig kon worden. Het was dus bij hen niet: Christus alleen, maar Christus en onze werken!

Een andere dwaalleer was dat men leerde dat Christus ons verlost heeft van de wet. Nee, zei Paulus, Christus heeft ons verlost van de vloek van de wet. Want de wet op zich is goed!

In dit hoofdstuk horen we weer van een andere dwaalleer. Men maakte zich, zo zegt vers 4, druk met fabels en eindeloze geslachtsrekeningen. Wat zal dat precies geweest zijn? Het was in ieder geval ijdel gepraat, ijdel gezwets in de ogen van Paulus, zegt vers 6. We moeten hier denken aan mensen die meenden in hun uitleg van de bijbel zowel van het jodendom, als van het heidendom te kunnen leren. Bij hun Bijbeluitleg maakten zij ook gebruik van allerlei heidense, griekse mythen, door Paulus hier fabels genoemd.

Een griekse mythe is een verhaal met een strekking, met een betekenis, maar de verhalen zelf zijn verzonnen en gefantaseerd. Deze verhalen werden nu door verschillende dwaalleraars net zo serieus genomen als Bijbelverhalen. Zo

werden ook allerlei joodse mythen voor waar verteld, bijvoorbeeld dat Melchizedek, de koning-priester van Salem, die Abraham heeft ontmoet, niemand anders was dan Sem, de zoon van Noach.

Zo werden door die dwaalleraars de bijbelse verhalen omringd door allerlei fabels en mythen, en werden ze zelfs gebruikt in de uitleg van de bijbel. En als Paulus daarnaast dan ook nog spreekt van geslachtsrekeningen, bedoelt hij het bezig zijn met de oude geslachtsregisters om bijvoorbeeld te bewijzen dat Melchizedek en Sem een en dezelfde persoon zouden zijn.

Wat was nu het grote gevaar? Dat men de fabels uit de joodse en de heidenwereld op hetzelfde niveau zette dan de bijbel zelf! Zo wordt er ook nu nog over de bijbel gedacht. Er zijn theologen die heel de bijbel eigenlijk als een mythe zien, een bundel van oude verhalen waarin op Grieks-Joodse manier verteld wordt van God, de wereld, de zin van het bestaan, de toekomst, enzovoort.

Je moet, aldus deze theologen, de bijbel niet zien als historisch betrouwbaar. Adam heeft nooit bestaan. En dat Christus uit de doden is opgestaan is ook maar een manier van duidelijk maken dat de leer aangaande Jezus on-

sterfelijk is. We zien vandaag de dag ook nog wat anders gebeuren. Namelijk dat allerlei personen uit de bijbel en hun levens worden verfilmd. Dan worden allerlei zaken, die de bijbel zelf niet noemt, erbij verzonnen, om er een mooi verhaal van te maken. En, om niet meer te noemen, zo is het laatste bijbelboek, Openbaring, ook vaak misbruikt om allerlei toekomstbeelden te fantaseren of te goochelen met de getallen die in dat bijbelboek staan. Paulus grote bezwaar tegen al deze dingen is dat het de aandacht afleidt van de waarheid, van de ene waarheid, het ene evangelie, de ene Zaligmaker. Daarom schetst Paulus in eenvoudige en duidelijke woorden de kern en het hart van het evangelie: Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben, vers 15. Daar moet ook Timotheus zich in zijn prediking aan houden. Paulus beveelt het hem, zo belangrijk is het, vers 18. Timotheus moet het geloof houden. Deze uitdrukking in vers 19 slaat op de geloofsleer. Paulus legt in zijn twee brieven aan Timotheus heel veel nadruk daarop, bijvoorbeeld in hoofdstuk 4:16, waar staat: Hebt acht op uzelf en de leer, volhard in de leer. Want dat doende, zult gij en uzelf behouden en die u horen. Onze ziel en zaligheid staat op het spel! Wie een valse leer aanhangt, bedriegt zichzelf en gaat verloren! Met de leer van Jezus Christus en Dien gekruisigd staat of valt alles! Dat drukt Paulus in vers 19 heel treffend en duidelijk uit: als je de gezonde leer verworpt, lijdt je schipbreuk van het geloof. Als je je houdt aan de eenvoud van Gods Woord zul je geen schipbreuk lijden. Wie zich houdt aan Gods Woord, blijft een vaste koers varen en die koers wordt bepaald door de vaargeul van Gods Woord. Blijf binnen de vaargeul! Binnen de vaargeul van het geloof, dat zich richt op en houdt aan de bijbel, Gods Woord. Houd de vaargeul aan, mijn zoon, zegt Paulus dus, en dat met een

goed geweten. Laat je niet verleiden om bijvoorbeeld mensen te behagen, of door geldzucht en eer. Want dan raak je uit de koers, dan slaat het schip op de rotsen en je lijdt onherroepelijk schipbreuk! Paulus noemt dan twee namen van mensen die het zo is vergaan! Zij hebben de vaargeul verlaten en zijn op de rotsen te pletter geslagen! Hij noemt Hymeneus en Alexander, twee personen die Timotheus ook gekend moet hebben, want Paulus legt verder niet uit wie dat zijn. Hymeneus wordt ook nog eens door Paulus genoemd in 2 Timotheus 2:17. Daar zegt hij van hem dat zijn woord, zijn dwaalleer, zal voort eten als kanker! En in 2 Tim. 4:14 heeft Paulus het weer over een Alexander, Alexander de kopersmid, die Paulus veel kwaad heeft gedaan. Het gaat hier over mannen die zich tot de christelijke kerk bekeerden, maar bij wie blijkbaar toch geen sprake was van een echte bekering. Zij ontpopten zich zelfs als vijanden, want Paulus zegt dat zij in plaats van preeken zelfs lasterden! Een verdraaien van de leer en daarna die valse leer dan tot Gods Woord verheffen, dát is lasteren! Om ze het lasteren af te leren en ze weer tot de waarheid terug te brengen heeft Paulus deze twee mannen aan satan overgegeven. Wat dat wil zeggen wordt ons duidelijk als we Paulus' brief aan de gemeente van Korinthe lezen. In 1 Korinthe 5 schrijft Paulus over een gemeentelid die overspel heeft gepleegd met zijn moeder! Paulus zegt dat de gemeente hem moet overgeven aan satan. Dat betekent dat de zondaar onder censuur geplaatst moest worden en dat hem verkondigd moest worden dat hij "geen deel had in het Rijk van Christus" (Avondmaalsformulier). Hem moest dus duidelijk worden gemaakt dat hij nog tot satans rijk behoorde en nooit de overgang naar het Koninkrijk van Christus had gemaakt! Zo moest die persoon uitgesloten worden van de voorrechten van het gemeentelieven, zoals wij bij de toepassing van censuur mensen afhouden van de sacramenten en, als het een ambtsdrager betreft, zoals Hyme-

neus en Alexander, afgezet moesten worden! Paulus schrijft aan de gemeente van Korinthe dat deze tuchtmaatregel pijnlijk is voor het vlees, voor ons ego, maar bedoeld is "opdat de ziel behouden moge worden in de dag van de Heere Jezus". Dat is dus Paulus' bedoeling geweest met Hymeneus en Alexander: hun bekering! Zo is de tucht dan ook bedoeld, om terug te trekken naar de dienst des Heeren. Komt er inderdaad bekering, dan wordt het oordeel als het ware verbroken. Breekt de zondaar niet met zijn zonde, dan zal op de dag van de Heere Jezus, de oordeelsdag, een definitief oordeel worden uitgesproken en zal hij voor altijd aan satans rijk worden uitgeleverd. Tot zo ver mijn antwoord op uw vraag. Graag tot een volgende keer!

K. Hoefnagel

Laat je niet verleiden om bijvoorbeeld mensen te behagen, of door geldzucht en eer. Want dan raak je uit de koers, dan slaat het schip op de rotsen en je lijdt onherroepelijk schipbreuk!

Niet genoeg kan te dezen in het licht gesteld worden, dat een zodanige wondergebeurtenis als de bekering van de zondaar een werk Gods is. De mens is te dezen van nature geheel en al dood. Het is evenwel niet gelijk, hoe we deze waarheid gebruiken. Het is en blijft een waarheid. Maar men mag dezelve niet hanteren, om heimelijk zichzelf alle schuld te benemen; of ook om zich af te maken van de verplichting tot een godvruchtig leven.

*G. Wisse,
De bekering des mensen.*

Het avondmaalsformulier (52)

“...en uw hongerige en dorstige zielen met dit Mijn gekruisigd lichaam en vergoten bloed tot het eeuwige leven spijze en lave, even zeker als een iegelijk dit brood voor zijn ogen gebroken en deze beker hem gegeven wordt en gij die tot mijn gedachtenis met uw mond eet en drinkt.”

Christus brengt de Zijnen aan Zijn tafel, opdat Hij ze met het brood van Zijn lichaam voeden zal en met de wijn van Zijn bloed zal laven. Dat brengt Olevianus, de schrijver van ons avondmaalsformulier, de deelnemers aan de heilige maaltijd in herinnering. Hij doet dat in een bepaald verband, zoals we de vorige keer lazen.

Hij wijst erop dat de Heere Jezus hen die Hem toebehoren Zijn hartelijke liefde en trouw jegens hen betuigen wil. Sterke woorden worden in dit verband gebruikt. Christus vermaant en verzekert hen. Er is Hem, met eerbied gesproken, veel aan gelegen dat ze het weten zouden. Wát weten zouden? Datgene waarin Zijn “liefde en trouw” blijkt. En dat zijn twee dingen.

Het eerste is Zijn plaatsvervangend lijden en sterven, Zijn borgtochtelijke weg: *“Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven...”* Het wijst op Zijn werk buiten hen, ofwel de heilsverwerking. Het tweede is Zijn trouwe zorg voor hen in het schenken en onderhouden van het geloof. Het wijst op Zijn werk in hen, ofwel de heilstoepassing. En dat alles is “even zeker” waar, als dat de avondmaalganger het brood met zijn hand neemt en de beker met zijn mond drinkt. Zo blijkt dat Christus niet alleen een Zaligmaker van verwerving, maar ook een Zaligmaker van toepassing is. Tot troost van het arme en elendige volk dat op Zijn Naam leerde betrouwen en uit Zijn werk leerde leven. Omdat ze te arm en te nooddruftig zijn om het niet te doen.

Spijzen en laven

Bij dat “spijzen en laven” – daarbij staan we nu een ogenblik stil. Het is een uitdrukking die natuurlijk helemaal behoort bij een maaltijd. Wij nuttigen onze dagelijkse maaltijden met het doel dat onze honger zou worden gestild en dat we door het voedsel dat we tot ons nemen nieuwe energie zouden opdoen. Door middel van het eten en het drinken, het vaste en het vloeibare voedsel, worden we “gespijzigd en gelaafd.” Als de Heere Jezus op de avond voordat Hij lijden ging, met Zijn discipelen het Pascha heeft gevierd, neemt Hij het brood en zegt tot hen: *“Neemt, eet, dat is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt.”* Daarna neemt Hij ook de drinkbeker: *“Drinkt allen daaruit...”* Hij reikt hun dus brood en wijn aan en beveelt dat te eten en te drinken. Daarbij verwijst de Heere Jezus weliswaar naar Zijn lichaam en Zijn bloed. Maar het bevel tot eten en drinken heeft op niets anders betrekking dan op dat feitelijke brood en die feitelijke beker die Hij hun aanreikt. Dat is het dat ze eten en drinken moeten – en mógen...

Maar hier in ons avondmaalsformulier gaat de strekking van de woorden verder. Hier betreft het eten en drinken (en zo ook het spijzen en laven) niet het gebakken en gebroken brood en de geperste en vergoten wijn. Maar hier betreft het *“dit Mijn gekruisigd lichaam en vergoten bloed.”* Letterlijk bezien heeft de Heere Jezus het zó bij de instelling van de maaltijd des Heeren niet gezegd. Maar toch mogen we zeggen dat Olevianus de zin van de Schriften niet overschrijdt. Dat hij het zo geschreven heeft, wijst op zijn fijngevoelig geestelijk inzicht. En niet minder op zijn bevindelijke kennis van het leven in de gemeenschap met Christus. Want daarover gaat het hier.

Het Brood des levens

De woorden die we op dit moment bespreken, hebben alles te maken met wat we lezen in Johannes 6. Daar is de Heere Jezus in gesprek met de schare van Kapernaüm. Ze hadden de vorige dag het wonder van de vermenigvuldigde broden meegemaakt. Gretig volgen ze Hem opnieuw, begerig naar nieuwe wonderlijke daden. Ze stellen een goede vraag aan de Heere Jezus. *“Wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken?”* [28]. In Zijn antwoord wijst de Heere Jezus op Zichzelf: *“Dit is het werk Gods dat gij gelooft in Hem die Hij gezonden heeft”* [29]. Ze begripen het direct: het gaat om het geloof in Hem die voor hen staat. Maar ze zouden het wel eens met een teken bevestigd willen zien, dat Hij echt door God de Vader gezonden is. Was dat immers ook niet geval met Mozes eertijds? Hij had er voor gezorgd dat *“onze vaders het manna gegeten hebben in de woestijn”* [31]. De Heere Jezus gaat op dit voorbeeld in. Niet Mozes heeft u dat brood uit de hemel gegeven, zo corrigeert Hij hen, maar *“Mijn Vader geeft u dat ware Brood uit de hemel. Want het Brood Gods is Hij die uit de hemel neerdaalt en die aan de wereld het leven geeft”* [32v.]. Even later zegt de Heere Jezus het hun rechtuit: *“Ik ben het Brood des levens. (...) Dit is het Brood dat uit de hemel neerdaalt, opdat de mens daarvan ete en niet sterve. Ik ben dat levende Brood dat uit de hemel neergedaald is. Zo iemand van dat Brood eet, die zal in der eeuwigheid leven. En het Brood dat ik geven zal, is Mijn vlees, hetwelk ik geven zal voor het leven der wereld”* [48-51].

Dit Zelfgetuigenis van de Heere Jezus roept ergernis en weerstand op. In onbegrip reageren ze, in een onderlinge woordenstrijd: *“Hoe kan deze Zijn vlees te eten geven?”* [52]. Dan spreekt de Zaligmaker de diepe woorden: *“Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden: tenzij dat gij het vlees van de Zoon des mensen eet*

Wij nuttigen onze dagelijkse maaltijden met het doel dat onze honger zou worden gestild en dat we door het voedsel dat we tot ons nemen nieuwe energie zouden opdoen.

en Zijn bloed drinkt, zo hebt gij geen leven in uzelf. Die Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven. En Ik zal hem opwekken ten uitersten dage” [53 v.].

Het is natuurlijk duidelijk dat de Heere Jezus in dit aangrijpende gesprek met de Joden van Kaper-naüm niet rechtstreeks het oog heeft op het eten en drinken van het heilig Avondmaal. In deze rede ontmaskert hij het ongeloof van de Joden. Ze nemen aanstoot aan Zijn getuigenis als de Gegevene van de Vader, als het Brood dat uit de hemel is neergedaald. De Heere Jezus betuigt het onomwonden: *“Ik ben het Brood des levens. Die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten”* [35].

Maar vanuit deze zelfde woorden schijnt er wel licht op die diepe betekenis van het heilig sacrament. Zo heeft Olevianus het verstaan. Zo hebben ook de Statenvertalers het in hun kanttekening bij Johannes 6 gelezen. In zijn uitleg van het formulier wijst ook B. Wielinga op deze verklaring. Wanneer de Heere Jezus zegt: *“Het Brood dat Ik geven zal, is mijn vlees, hetwelk ik geven zal voor het leven der wereld”* [51], dan is dat een profetie van Zijn borgtochtelijk sterven aan het kruis. Bij het woord *vlees* in deze tekst schrijven de kanttekenaars: *“Dat is: Mijn menselijke natuur, die Ik aan het kruis zal overgeven tot een verzoenoffer voor de zonden der uitverkorenen van de gehele wereld, opdat dezelve daardoor de vergeving der zonden en het eeuwige leven verkrijgen.”* En bij vers 53 lees ik: *“Tenzij dat gij in Mij gelooft, die Mijn lichaam aan het kruis in de dood zal overgeven en Mijn bloed zal storten tot vergeving der zonden. Want Christus spreekt hier niet van het uiterlijke eten, dat in het Avondmaal geschiedt, also hetzelve toen nog niet was ingesteld, maar van het geestelijke eten, dat is: Christus met waar geloof aannemen, en daardoor met Hem verenigd worden, hetwelk door het uiterlijke eten in het Avondmaal betekend wordt.”*

Gemeenschap

De woorden die Olevianus in het formulier kiest, tonen ons zijn diepe verstaan van het “eten en

drinken van Christus”, waarbij hij ongetwijfeld aan de woorden uit Johannes 6 heeft gedacht. Met Zijn gekruisigd lichaam en Zijn vergoten bloed spijzigt en laaft Christus al de Zijnen, als zij namelijk door een waarachtig geloof Zijn vlees eten en Zijn bloed drinken. Dat laatste is niet beperkt tot het Avondmaal, maar het wil wel dieper verstaan en beoefend worden door middel van dit sacrament. Zoals brood, wijn en alle ander voedsel door middel van het eten als het ware onderdeel van ons eigen lichaam wordt, zo is het in hen die “Christus eten en drinken”, namelijk die in Hem geloven. Het ware geloof doet delen in de Zoon van God en schenkt een geestelijke gemeenschap met Hem die tot Spijze en Drank voor de Zijnen is. Een zodanige gemeenschap zelfs dat ze te vergelijken is met de eenheid die er is tussen

Persbericht

SSNR congres 24 september 2011 ‘Welleven en welsterven’

Op d.v. zaterdag 24 september 2011 houdt de Stichting Studieder Nadere Reformatie haar jaarlijkse congres. Dit jaar onder de titel ‘Welleven en welsterven’. Binnen de Nadere Reformatie was nadrukkelijk aandacht voor zowel de ‘praktijk der godzaligheid’ (het welleven) als voor de ‘euthanasia’ (het welsterven). In dit kader komen enkele prominente vertegenwoordigers van deze beweging aan de orde: G. Voetius, J. Hoornbeek, S. Oomius en F.A. Lampe. In drie lezingen gaan de sprekers na op welke wijze in de kring van de Nadere Reformatie de enige troost in leven en sterven functioneerde. De sprekers trekken lijnen vanuit de historie naar de actualiteit. Sprekers en onderwerpen: Prof.dr. J. Hoek, ‘De actualiteit van de klassiek-gereformeerde stervensbegeleiding’; Prof.dr. M.J. van Lieburg, ‘Het lichaam en de dood in de geschriften van de Nadere Reformatie’; Prof.dr. A. Baars, ‘Pastoraat aan stervenden, lessen voor levenden’ Belangstellenden worden van harte uitgenodigd op zaterdag 24

de Vader en de Zoon. Als de Heere Jezus het niet Zelf had gezegd, had ik het niet durven neerschrijven. Maar Hij Zelf betuigt het: *“Gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft en Ik leef door de Vader – also die Mij eet, dezelve zal leven door Mij”* [57]. Dan kan het niet anders: *“Die dit Brood (namelijk Christus) eet, zal in der eeuwigheid leven”* [58]. En deze waarheid is voor degenen die door genade in Christus zijn (en Hij in hen!) *“even zeker als een iegelijk dit brood voor zijn ogen gebroken en deze beker hem gegeven wordt en hij die tot zijn gedachtenis met de mond eet en drinkt.”* Wat daalt de Heere laag af...

J.M.J. Kieviet

september a.s. het congres bij te wonen in de aula van Hogeschool De Driestar, Burg. Jamessingel 2, Gouda. Aanvang: 10.30; sluiting: 15.00. Aanmelding: Vóór 10 september via: www.ssnr.nl/congres-nadere-reformatie. De deelnemingskosten bedragen inclusief koffie/thee en lunch €17,50. Dit bedrag dient tegelijk met de aanmelding te worden overgemaakt op: ing rekening 5352562, t.n.v.: Stichting Studie der Nadere Reformatie te Bilthoven.

Uitnodiging

Op D.V. maandag 5 september a.s. zal de officiële opening plaatsvinden van het academisch jaar 2011/2012 aan onze universiteit. De plechtigheid begint om 14.00 uur. Ds. C.D. Affourtit, voorzitter van het curatorium, verzorgt een meditatief moment en prof. dr. H.G..L. Peels zal een rede uitspreken. Aansluitend zal de rector, prof. dr. G.C.. den Hertog, een beknopt overzicht geven over het afgelopen cursusjaar en lijnen trekken naar de toekomst, waarna hij het nieuwe cursusjaar officieel zal openen.

Van harte nodigen wij u uit deze bijeenkomst en de receptie daarna, bij te wonen. Uw aanwezigheid wordt zeer op prijs gesteld. Na afloop van de receptie wordt om ongeveer 16.30 uur een bijeenkomst gehouden om op gepaste wijze afscheid te nemen van ir. J.J. Eberwijn, die gedurende 2½ jaar

voorzitter is geweest van het college van bestuur. Aansluitend aan deze bijeenkomst is er gelegenheid dhr. Eberwijn de hand te drukken en ook informeel kennis te maken met zijn opvolger, ir. W.J.A. Hanekamp.

Met vriendelijke groet,
namens het college van bestuur,

*J.W. van der Zande-de Roo,
universiteitssecretaris*

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10,
8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,
2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl
ING 70.43.50 t.n.v. Stichting
Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 13,50 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde
Staten en Canada 12 dollar per jaar.
Advertenties € 0,36 (ex. BTW) per mm
met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

*"Mijn tijden zijn in Uw hand"
Psalm 31 vers 16^a.*

Met ontroering hebben wij kennis genomen van het overlijden van onze oud-consulent.

Ds J.H. van Dijk

In dankbaarheid gedenken wij hoe hij vanaf 1993 tot 2003 onze gemeente heeft mogen dienen als consulent.

Ons gebed en meeleven gaan in het bijzonder uit naar zijn vrouw en kinderen.
De Heere vervulde de lege plaats met Zijn genade, en zij hun in alles nabij.

Namens de kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk (Ebenhaëzer) te Urk.

Ds. A. van Heteren *preses.*
W. L. Metz *scriba.*

Urk, 30 juli 2011.

DE ENIGE TROOST

Catechisatiemethode, die in 5 delen de catechismus behandelt. Voor jongeren tussen 11 en 17 jaar
Geschreven door ds. A.C. Uitslag

Verdere informatie:
E: a.c.uitslag@kliksafe.nl of tel.
0527-681593

REVOKE

I www.revoke.nl
E info@revoke.nl
T 0184-642253

Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen

Vakantie op Texel
"Een onvergetelijke ervaring"

Rustig park achter De Verrassing met 10 luxe bungalows die allemaal veel privacy bieden.

De Verrassing.nl

De Noorderhoeve.nl

Twee luxe vakantiehuizen, geheel aangepast voor minder validen in een landelijke omgeving.

www.deverrassing.nl / www.denorderhoeve.nl
Reserveren? Bel 0222 31 89 06

Grieks ophalen of bijspijkeren?

In de leesgroep nieuwtestamentisch grieks o.l.v. dr.M.A. van Willigen is nog plaats voor enkele mensen, die hun grieks willen opfrissen en verbeteren.

We komen 1 x per maand bij elkaar in Apeldoorn en lezen en vertalen dan een gedeelte uit het Nieuwe Testament in de grondtaal.

Contactpersoon:
Walter Budgen,
tel.075-6356018.

"Mooi dat de
BIJBEL
school
plek heeft"

Driestar Hogeschool biedt:

- hoog aangeschreven opleidingen
- geloof verbinden met studie en beroep
- identiteit ingebed in hele opleiding

Voorlichtingsavond
26 augustus: informatieavond over de opleiding Leraar voortgezet onderwijs

Kijk voor onze andere open dagen of een meeloopdag op
www.driestar-hogeschool.nl

Driestar hogeschool
TALENT IN ONTWIKKELING

Driestar Hogeschool voor het opleiden en professionaliseren van leraren.